

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ліцею
_____ С.В.Пустовойт

Наказ №64-од від 01.09.2025

НАДАНО ЧИННОСТІ ТА
ВВЕДЕНО В ДІЮ з 01.09.2025

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Конотопського ліцею №7
імені Григорія Гуляницького
Конотопської міської ради
Сумської області**

(адаптаційний цикл базової середньої освіти, 5-6 класи,
базова середня освіта, 7-9 класи,
профільна середня освіта, 10-11 класи)
на 2025-2026 навчальний рік

СХВАЛЕНО
Рішенням педагогічної ради
ліцею від 29.08.2025 р. №1

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. Загальні положення	3
РОЗДІЛ II. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	5
РОЗДІЛ III. Загальний обсяг навчального навантаження. Навчальні плани	7
РОЗДІЛ IV. Модельні навчальні програми та навчальні програми	13
РОЗДІЛ V. Форми організації освітнього процесу	18
РОЗДІЛ VI. Інструментарій оцінювання	19
РОЗДІЛ VII. Очікувані результати навчання здобувачів освіти	23

РОЗДІЛ I. Загальні положення

Конотопський ліцей № 7 імені Григорія Гуляницького Конотопської міської ради Сумської області знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою.

Засновником освітнього закладу є Конотопська міська рада.

За Статутом є комунальним закладом освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття початкової, базової середньої освіти та повної загальної середньої освіти (профільної освіти). Статут закладу затверджено рішенням сесії Конотопської міської ради 8 скликання (22 сесія) від 07 жовтня 2022 .

- початкова освіта (1-4 класи) (початкова школа) – перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової школи;
- базова середня освіта (5-9 класи) – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти;
- профільна середня освіта (10-12 класи) – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Нормативні документи, відповідно до яких розроблена програма:

- закони України «Про освіту», «Про повну загальну освіту»;
- постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти»;
- наказ МОН від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»
- наказ МОН від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказ МОН №804 від 07.06.2017 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- наказ МОН від 20.06.2025 №890 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- лист МОН від 06.08.2021 №4.5/2303-21 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»;
- наказ МОН від 12.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти» зі змінами накази МОН № 96 від 02.02.2022, №143 від 09.02.2022, №324 від 11.04.2022, №898 від 10.08.2021, №1031 від 29.09.2021, наказом № 1358 від 13.12.2021;
- наказ МОН № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;
- наказ МОН від 10 травня 2018 р. № 367 «Про затвердження порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти», зі змінами (наказ МОН від 13.05.2022 № 438 «Про деякі питання зарахування до закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» зі змінами (наказ МОН від 20.05.2024 № 714 «Про затвердження змін до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти; наказ МОН України від 15.04.2025 №570 «Про внесення змін до Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання»);

- наказ МОН від 28 березня 2022 р. № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;
- лист МОН №1/17500-25 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання»;
- наказ МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами: наказ МОН №808 від 03.06.2025 «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства освіти і науки України»);
- наказ МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти», зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН № 813 від 13.07.2021 року;
- наказ МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- наказ МОН від 03 червня 2008 року № 496 «Інструкції з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- наказ МОН від 12 січня 2016 року № 8 «Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;
- наказ МОН № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;
- постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 №1003 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- лист МОН України №1/17526-25 від 22.08.2025 «Про організацію 2025/2026 навчального року в закладах загальної середньої освіти».

Головною метою освітньої програми є реалізації права громадян на здобуття початкової, базової, профільної середньої освіти згідно з вимогами Державних стандартів.

Головними завданнями є:

- організація освітнього процесу, що ґрунтується на цінностях та принципах, визначених Законами України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту»;
- створення безпечного освітнього середовища для учасників освітнього процесу;
- створення умов для різнобічного розвитку дітей, збереження та зміцнення їх фізичного і психічного здоров'я, формування гармонійної особистості;
- виконання вимог Державних стандартів початкової, базової середньої освіти та профільної середньої освіти, підготовка здобувачів освіти до подальшої освіти і трудової діяльності;
- організація вивчення учнями профільних навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство, формування світоглядних переконань;
- забезпечення соціального захисту здобувачів освіти, сприяння встановлення рівного доступу до повноцінної освіти різних категорій здобувачів освіти, відповідно до їх індивідуальних нахилів, потреб, інтересів;
- виховання громадянина України: повага до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальність перед законом за свої дії, свідоме ставлення до обов'язків людини і громадянина;

- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я здобувачів освіти;
- виховання учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;
- формування відповідального ставлення до майна закладу освіти.

Мовою освітнього процесу навчання і виховання у є державна мова – українська.

У 2025-2026 навчальному році функціонуватимуть 15 класів, у яких будуть навчатися 421 учень.

Освітній процес у закладі освіти у 2025/2026 н. р буде проходити в *очній (денній) формі з використанням технологій дистанційного навчання*. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації. Буде запроваджена і індивідуальна форма навчання:

Екстернат (за потреби) – це форма отримання освіти, яка передбачає самостійне вивчення загальноосвітніх програм загальної, середньої освіти з подальшою проміжною та державною (підсумковою) атестацією у загальноосвітньому закладі, що має державну акредитацію.

Сімейна (домашня) форма здобуття освіти (за потреби) – це спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні, не нижчому за стандарти освіти, несуть батьки.

Тривалість уроків:

- у 1 класі – 35 хвилин;
- у 2-4 класах – 40 хвилин;
- у 5-11 класах – 45 хвилин.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності й раціонального розподілу навчального навантаження.

Навчальні екскурсії і практики для учнів (відповідно до листа МОН України «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» від 06.02.2008 року №1/9-61) проводяться протягом навчального року. Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової базової школи та повної загальної середньої освіти у формі ЗНО/НМТ.

РОЗДІЛ II. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та

члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Відповідно до наказу МОН від 14 липня 2015 року № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів (вихованців) загальноосвітнього навчального закладу до наступного класу», зі змінами наказ МОН [№ 621](#) від 07.08.2015, наказу МОН від 10 травня 2018 р. № 367 «Про затвердження порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» учні (вихованці) дев'ятих класів, які завершили здобуття базової середньої освіти, можуть бути переведені:

1) до десятого класу без поглибленого вивчення окремих предметів цього самого закладу загальної середньої освіти відповідно до пункту 2 цього Порядку (за власною заявою (у разі досягнення повноліття) чи заявою одного з батьків, інших законних представників);

2) до десятого класу з поглибленим вивченням окремих предметів цього самого закладу загальної середньої освіти за результатами конкурсу (за умови його проведення), що проводиться відповідно до пунктів 3–16 глави 4 розділу II Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016.

Учні (вихованці), які за результатами конкурсу не переводяться до десятого класу з поглибленим вивченням окремих предметів, за власною заявою (у разі досягнення повноліття) чи заявою одного з батьків, інших законних представників переводяться до десятого класу без поглибленого вивчення окремих предметів відповідно до пункту 2 цього Порядку або випускаються із закладу загальної середньої освіти відповідно до наказу його керівника і можуть продовжити здобувати загальну середню освіту в інших закладах системи загальної середньої освіти.

Відповідно до наказу МОН від 28 березня 2022 р. № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» зарахування здобувачів загальної середньої освіти, які вимушені були змінити місце навчання та/або проживання (перебування) і проживають (перебувають) в Україні чи за її межами, до закладу освіти відбувається за заявою (її сканованою копією чи фотокопією), що подається до закладу освіти одним з батьків, опікуном, іншим законним представником, родичем здобувача освіти або повнолітнім здобувачем освіти наочно, факсом, електронною поштою, іншими засобами зв'язку чи у будь-який інший спосіб (за вибором заявника).

Організація освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами

Відповідно до постанови КМУ від 15 вересня 2021 р. № 957 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 № 483, від 30.08.2022 № 979), у закладі продовжує роботу інклюзивний клас(6 клас) для здобуття базової середньої освіти особи з особливими освітніми потребами.

РОЗДІЛ III. Загальний обсяг навчального навантаження. Навчальні плани

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 5-8 класів

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження															
		5-А	5-Б	мінімальна	максимальна	6	мінімальна	максимальна	7-А	7-Б	мінімальна	максимальна	8-А	8-Б	мінімальна	максимальна
Мовно-літературна	на тиждень	13	13	10	13	13	10	13	12	12	9	12	11	11	8	12
	на рік	455	455	350	455	455	350	455	420	420	315	420	385	385	280	420
Математична	на тиждень	5	5	4	6	5	4	6	5	5	4	6	5	5	4	7
	на рік	175	175	140	210	175	140	210	175	175	140	210	175	175	140	245
Природнича	на тиждень	2	2	1,5	3	4	2	5	8	8	7	9	8	8	8	10
	на рік	70	70	52,5	105	140	70	175	280	280	245	315	280	280	280	350
Соціальна і здоров'язбежувальна	на тиждень	2	2	1	3	2	1	3	1	1	1	3	2	2	1	3
	на рік	70	70	35	105	70	35	105	35	35	35	105	70	70	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	2	2	1	2	2	1,5	3	3	3	1,5	3	3	3	2	3
	на рік	70	70	35	70	70	52,5	105	105	105	52,5	105	105	105	70	105
Технологічна	на тиждень	2	2	1	3	2	1	3	1	1	1	2	1	1	1	2
	на рік	70	70	35	105	70	35	105	35	35	35	70	35	35	35	70
Інформатична	на тиждень	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1,5	3
	на рік	35	35	35	70	35	35	70	35	35	35	70	70	70	52,5	105
Мистецька	на тиждень	1	1	1	3	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	2
	на рік	35	35	35	105	35	35	105	35	35	35	105	35	35	35	70
Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105	105
УСЬОГО	на тиждень	31	31			34			35	35						
	на рік	1085	1085			1190			1225	1225						
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	на тиждень	7,5	7,5			9,5			6,5	6,5			6,5	6,5		
	на рік	262,5	262,5			332,5			227,5	227,5			227,5	227,5		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без	на тиждень	31	31			34			35	35			36	36		
	на рік	1085	1085			1190			1225	1225			1260	1260		

урахування поділу на групи)																
<i>Гранично допустиме річне навантаження учнів</i>	<i>на тиждень</i>	28	28			31			32	32			33	33		
	<i>на рік</i>	980	980			1085			1120	1120			1155	1155		

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями, та кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Навчальний план розроблений відповідно до наказу МОН від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», додаток 3 і містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- розподіл навчального навантаження між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН для учнів 5-8 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою на 2025-2026 навчальний рік

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах						
		5а	5б	6	7а	7б	8а	8б
Кількість учнів у класі		27	28	38	29	30	21	20
Мовно-літературна	Українська мова	4	4-4	4-4	3-3	3-3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2
	Англійська мова	4	4-4	4-4	4-4	4-4	3	3
Математична	Математика	5	5	5				
	Алгебра				3	3	3	3
	Геометрія				2	2	2	2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2				
	Біологія				2,5	2,5	2	2
	Географія			2	2	2	2	2
	Фізика				2	2	2	2
	Хімія				1	1	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	1	1	1	1
	Етика	0,5	0,5	0,5				
	Підприємництво і фінанансова						1	1

	грамотність							
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	2	2	3				
	Історія України				2	2	1,5	1,5
	Всесвітня історія				1	1	1	1
	Громадянська освіта						0,5	0,5
Інформатична	Інформатика	1,5-1,5	1,5-1,5	1,5-1,5	1,5-1,5	1,5-1,5	2-2	2-2
Технологічна	Технології	2	2-2	2-2	1-1	1-1	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура*	3	3	3	3	3	3	3
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	31	34	35	35	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	31	32	32	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	31+3	32+3	32+3	33+3	33+3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН для учнів 5-8 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою на 2025-2026 навчальний рік

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах						
		5	6-А	6-Б	7-А	7-Б	8-А	8-Б
Мовно-літературна	Класи	31	26	22	32	34	27	29
	Кількість учнів	31	26	22	32	34	27	29
	Українська мова	5-5	5	5	4-4	4-4	4	4
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	1	1
	Англійська мова	4-4	4	4	4-4	4-4	4	4
Математична	Математика	5	5	5	-	-	-	-
	Алгебра				3	3	3	3
	Геометрія				2	2	2	2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	-	-	-	-

	Біологія				3	3	2	2
	Географія	-	2	2	2	2	2	2
	Фізика				2	2	2	2
	Хімія				1	1	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» *	2	2	2	1	1	1	1
	Підприємництво і фінансова грамотність						1	1
Громадянська та історична	Досліджуємо історію і суспільство	2	2	2	-	-	-	-
	Історія України*				2	2	1,5	1,5
	Всесвітня історія				1	1	1	1
	Громадянська освіта						0,5	0,5
Інформатична	Інформатика	1-1	1-1	1-1	1-1	1-1	2-2	2-2
Технологічна	Технології	2-2	2	2	1-1	1-1	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво						-	-
	Образотворче мистецтво						-	-
	Мистецтво	1	1	1	1	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура*	3	3	3	3	3	3	3
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами		7,5	9,5	9,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	34	35	35	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	31	32	32	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3*	30+3	30+3	32+3	32+3	33+3	33+3

* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

* До історії України включено предмет «Громадянська освіта» (7 клас)

Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами розподілені наступним чином: підсилюється у 5 класах вивчення англійської мови (0,5 годин), зарубіжної літератури (1 година), української літератури – (0,5 годин), математики – (1 година), інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» (1 година), інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» - (0,5 годин), інформатики – (0,5 годин), по 0,5 годин на образотворче та музичне мистецтво, технології – (1 година), курс етичного спрямування етика – (0,5 години).

У 6-х класах додатково виділено години на підсилення вивчення англійської мови (0,5 годин), зарубіжної літератури (1 година), української літератури – (0,5 годин), математики – (1 година), інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» (1,5 години), інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» - (1 година), інформатики – (0,5 годин), по 0,5 годин на образотворче та музичне мистецтво, технології – (1 година), курс етичного спрямування етика – (0,5 години), географії – (1 година).

У 7- класах додатково виділено на вивчення англійської мови (0,5 годин), зарубіжної літератури (1 година), української літератури – (0,5 годин), по 0,5 години на вивчення алгебри і геометрії, біології (0,5 годин), історії – (1,5 години), інформатики – (0,5 годин), по 0,5 годин на образотворче та музичне мистецтво.

У 8-х класах по 1 годині виділено на підсилення української літератури, зарубіжної літератури, історії України, технологій, біології (0,5 годин), підприємництво і фінансова грамотність (0,5 годин), інформатики (0,5 годин), по 0,5 годин на образотворче та музичне мистецтво.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. На уроках фізичної культури опановуються такі модулі: баскетбол, волейбол, баскетбол 3х3, регбі-5, рухливі ігри, бадмінтон, дитяча легка атлетика, футбол, Cool Games, додзбол, футзал, панна, флорбол, фрізбі, гандбол, пана.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Поділ класів на групи наступний:

6, 7-А, 7-Б класи	для вивчення української мови, англійської мови, технологій
5-8 класи (усі)	для вивчення інформатики

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 9 класів та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Освітня програма розроблена на основі додатку Типового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», зі змінами (наказ МОН №983 від 13.09.2021), (Таблиця 1 «Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою») (додаток 1);

Відповідно до наказу МОН від 20.04.2018 р. № 405, зі змінами (наказ МОН №983 від 13.09.2021), навчальних планів закладу, загальний обсяг навчального навантаження для учнів 9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2310 годин/навчальний рік:

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Навчальний план для 9 класів із навчанням українською мовою на 2025-2026 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		9а	9б
Кількість учнів у класі		29	28

Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1,5+0,5	1,5+0,5
	Всесвітня історія	1	1
	Правознавство	1	1
Мистецтво / Естетична культура	Музичне мистецтво	-	-
	Образотворче мистецтво	-	-
	Мистецтво	1	1
Математика	Математика	-	-
	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-
	Біологія	2	2
	Географія	1,5+0,5	1,5+0,5
	Фізика	3	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2-2	2-2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура*	3	3
	Разом:	30+3*+ 1	30+3*+ 1
Курси за вибором:			
Захист України «Початкова військова підготовка»		1	1
Гранично допустиме навантаження на учня		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3	32+3

* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів

Навчальний план вміщує зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. На уроках фізичної культури опановуються такі модулі: 9 класи: футбол, баскетбол, гандбол, волейбол, легка атлетика, рухливі ігри, флорбол, футзал, баскетбол 3*3

Поділ класів на групи наступний:

9 класи (усі)	для вивчення інформатики
---------------	--------------------------

Поділ класів на групи при вивченні інформатики здійснено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін для учнів 10-11 класів

Так як ліцей має давні традиції та напрацювання природничо-математичного напрямку, тому і навчальні плани побудовані на поглибленому вивченні предметів біологічного профілю. Хоча організація освітнього процесу заснована на досягненні очікуваних результатів, зазначених у Типових освітніх програмах трьох ступенів навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

для 10-го класу – 1330 годин/навчальний рік,

для 11-го класу – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані, складеному на основі типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 408.

Навчальний план із навчанням українською мовою для 10-11 класів на 2025-2026 навчальний рік.

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
	Української філології профіль	
Кількість учнів у класі	27	34
Базові предмети		
Українська мова	2+2	2+2-2+2
Українська література	2+2	2+2
Англійська мова	2	2+1-2+1
Зарубіжна література	1+1	1+1
Історія України	2	2
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура*	3	3-3
Захист України	2	2
Вибірково-обов'язкові предмети		
Інформатика	1,5-1,5	1,5-1,5
Технології	1,5	1,5-1,5
Разом:	33+3*	33+3*
Курс за вибором «Україна і світ»	1	1
Гранично допустиме навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	37	37

* Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів

*Години предмета «Захист України» (по 2 год. в 10-11 класах) передані викладачам Осередку.

Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2025 року. Він містить загальний обсяг навчального

навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на факультативи та курси за вибором.

Навчальний план містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Вивчення предмета «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)» здійснюється як два окремих математичних курсів (алгебри і початків аналізу та геометрії) відповідно навчальної програми з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту, затвердженої наказом МОН №1407 від 23.10.2017, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1377 від 04.11.2020.

Вивчення предмета «Фізика і астрономія» здійснюється як два окремих предмета.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами «Інформатика» і «Технології», що вивчаються на рівні стандарту, які обрали учні як два предмети в 10 і 11 класах:

- 10 клас – «Інформатика» 1,5 години, «Технології» - 1,5 години;
- 11 клас – «Інформатика» 1,5 години, «Технології» - 1,5 години.

6 годин із додаткових годин на профільні предмети призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в 10-11 класах. Освітній процес у 10-11 класах організований з вивченням профільного предмета: у 10,11 класах – українська мова і література. У 10-11 класах по 1 годині із додаткових годин виділено на підсилення вивчення предмета зарубіжна література, 1 година – на підсилення вивчення англійської мови в 11 класі.

На уроках фізичної культури планується опанування таких модулів: футбол, баскетбол, легка атлетика, волейбол, гандбол.

Факультативні курси та курси за вибором є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом пов'язані, або не пов'язані з обраним профілем навчання. За рахунок додаткових годин, передбачених планом, реалізуються курси за вибором:

- у 10- 11 класах – « Україна і світ».

На уроках фізичної культури планується опанування таких модулів: футбол, баскетбол, волейбол, легка атлетика.

Поділ класів на групи при вивченні української та іноземної мов, фізичної культури та інформатики здійснено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Поділ класів на підгрупи наступний:

11 клас	для вивчення української мови, англійської мови, технологій
10, 11 класи	для вивчення інформатики

РОЗДІЛ IV. Модельні навчальні програми та навчальні програми

Педагогічні працівники закладу обрали модельні навчальні програми: 12 програм – для всього адаптаційного циклу (5-6 класи), 1 програма – для всього рівня - 5-9 класи, одна програма – 6-9 класи).

<i>Освітні галузі</i>	<i>Термін</i>	<i>Модельні навчальні програми</i>	<i>Клас</i>
Мовно-літературна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).	5-6
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.)	5-6
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).	5-6
	для всього рівня	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).	5-9
Математична	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О. С.)	5-6
Природнича	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т. В.)	5-6
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	6-9
Соціальна і здоров'язбережувальна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.)	5-6
	для всього циклу	Модельна навчальна програма курсу морального спрямування «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Іртищева О.А.)	5-6
Громадянська та історична	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Димій І. С., Шеремета Р. В.)	5-6
Інформатична	для всього циклу	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	5-6
Технологічна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	5-6
Мистецька	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.)	5-6
Фізична	для	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6	5-6

культура	всього циклу	класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Педан О. С. Коломоєць Г. А., Боляк А. А. та ін.)	
----------	-----------------	---	--

Навчальні програми вчителів розроблені на основі модельних навчальних програм та затверджені педагогічною радою закладу освіти від 31.08.2022 №1 та 01.06.2023 № 12

Перелік навчальних програм:

<i>Освітні галузі</i>	<i>Навчальні програми закладу</i>	<i>Клас</i>	<i>ППП учителя</i>
Мовно-літературна	Навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Шевченко Н.В., Хівренко Н.В. Ілляшенко О.І. Поволоцька Н.П.
	Навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Шевченко Н.В. Поволоцька Н.П.
	Навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Мовчан Л.І. Хівренко Н.В.
	Навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-9	Мельник І.В. Скрилова Ю.М.
Математична	Навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Перепелиця А.О. Салій С.М.
Природнича	Навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Михтуненко О.І. Хричикова І.М.
	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	5-9	Хричикова І.М.
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Папенко Н.М. Хвалевська С.А.
	Навчальна програма курсу морального спрямування «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Люта О.І.
Громадянська та історична	Навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Люта О.І. Макарчук А.В.
Інформатична	Навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Романенко Н.А. Гончаренко О.О.
Технологічна	Навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Хвалевська С.А. Гончаренко Р.О.
Мистецька	Навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	5-6	Ковган Н.О. Гурба Є.В.
Фізична культура	Навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	5-6	Панченко О.М.

Перелік модельних навчальних програм (7-9 класи):

<i>Освітні галузі</i>	<i>Термін</i>	<i>Модельні навчальні програми</i>	<i>Клас</i>
Мовно-літературна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Пахаренко В.І. та ін..)	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).	5-9
	для всього рівня	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).	5-9
Математична	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.)	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.)	7-9
Природнича	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П.Г., Кулініч О.М., Юрченко Л.П.)	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.)	6-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Лашевська Г.А.)	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кременський Б.Г. та ін.)	7-9
Соціальна і здоров'язбережувальна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.)	7-9
Громадянська та історична	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О.В., Желіба О.В., Павловська-Кравчук В.А., Худобець О.А., Черкас Б.В., Щупак І.Я.)	7-9
	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І.Я., Посунько А.С, Власова Н.С. та ін.)	7-9
Інформатична	для всього циклу	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	7-9

Технологічна	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	7-9
Мистецька	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.)	7-9
Фізична культура	для всього циклу	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Баженов Є.В., Педан О. С. Коломоєць Г. А., Боляк А. А. та ін.)	7-9

Навчальні програми вчителів розроблені на основі модельних навчальних програм та затверджені педагогічною радою закладу освіти від 28.08.2025 №1

Перелік навчальних програм:

<i>Освітні галузі</i>	<i>Навчальні програми закладу</i>	<i>Клас</i>	<i>ППП учителя</i>
Мовно- літературна	Навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Шевченко Н.В. Ілляшенко О.І. Хівренко Н.В.
	Навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Шевченко Н.В. Ілляшенко О.І.
	Навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Мовчан Л.І.
	Навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Мельник І.В. Скрилова Ю.М. Нерода А.Ю.
Математична	Навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Фалько О.С. Салій С.М.
	Навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Фалько О.С. Салій С.М.
Природнича	Навчальна програма «Біологія». 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Папенко Н.М.
	Навчальна програма «Географія». 6-9 класи для закладів загальної середньої освіти	7-8	Хричикова І.М.
	Навчальна програма «Хімія». 7-9 класи для закладів загальної середньої освіти	7-8	Михтуненко О.І.
	Навчальна програма «Фізика». 7-9 класи для закладів загальної середньої освіти	7-8	Михтуненко О.І.
Соціальна і здоров'язбере жувальна	Навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Папенко Н.М.
Громадянська та історична	Навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Люта О.І.
	Навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Макарчук А.В.
Інформатична	Навчальна програма. «Інформатика. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Романенко Н.А. Гончаренко О.О.

Технологічна	Навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Хвалевська С.А. Гончаренко Р.О.
Мистецька	Навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Ковган Н.О. Гурба Є.В.
Фізична культура	Навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	7-8	Панченко О.М.

РОЗДІЛ V. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організований в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри, заняття-практикуми, заняття з елементами STEM-технологій, навчально-практичні заняття, дослідно-експериментальні заняття.

Також формами організації освітнього процесу є педагогічні технології, методи, які застосовують учителі закладу освіти:

- технології дистанційного і змішаного навчання;
- технологія критичного мислення;
- STEM-технології;
- ІКТ технології;
- Технологія особистісно-орієнтованого навчання;
- Технологія саморозвитку (М. Монтессорі);
- технології кооперативного навчання;
- технології ситуативного моделювання постановка і розв'язання проблемних питань;
- методи опрацювання дискусійних питань;
- медіаосвітні технології;
- технології Web 2.0;
- кейс-технології;
- квест-технології;

Під час навчальної практики та екскурсій учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі.

Педагогами закладу проводяться консультації з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів; формуються та реалізуються індивідуальні освітні траєкторії для учнів.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Відповідно до наказу МОН № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання», у закладі визначені основні засади організації та запровадження дистанційного, змішаного навчання.

Дистанційне навчання - процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу, що функціонує на базі інформаційно-комунікаційних технологій

Змішане навчання – це поєднання онлайн та офлайн-навчання в один ланцюжок, що створює «навчальний досвід» учня та самодостатній логічний курс чи предмет. При змішаному навчанні теорія, яку учень опрацьовує онлайн (чи то у формі самостійного прочитання матеріалів, чи при перегляді демонстраційних відео, чи при перегляді відеозапису лекції вчителя, чи у формі гри), знаходять своє застосування офлайн (тобто у приміщенні закладу під час занять). Усі активності та заняття, що відбуваються в закладі, мають поєднуватись та на практиці закріплювати знання, здобуті учнем при самостійній роботі онлайн.

РОЗДІЛ VI. Інструментарій оцінювання

Інструментарій оцінювання учнів 5-8 класів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх

відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу протокол №1 від 28.08.2025 ухвалила рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента. А саме: семестрове оцінювання здійснювати з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюватиметься за потреби на розсуд закладу освіти залежно від епідситуації.

Річне оцінювання здійснювати на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п. п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Із метою забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти прийнято рішення на педагогічній раді колективу ліцею від 28.08.2025 р. протокол №1, що для учнів 5 класу перші два тижні здійснювати лише формульоване оцінювання, а потім крім поточного формульованого та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, відповідно до методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-8 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 01 квітня 2022 року №289 та результатів

анкетування батьків здійснювати оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів за 12 бальною системою відповідно до критеріїв оцінювання результатів навчання учнів 5-8 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти.

<https://school11.osvita-konotop.gov.ua/rekomendaci%d1%97-shhodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya.html>

Інструментарій оцінювання учнів 9-11 класів

Оцінювання результатів навчання учнів 9-11 класів здійснюється за 12-бальною шкалою.

Основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація.

Обов'язковому оцінюванню підлягають результати навчання учнів 9-11 класів з предметів інваріантного складника навчального плану як складової освітньої програми закладу освіти згідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів основної й старшої школи.

КРИТЕРІЇ оцінювання навчальних досягнень учнів основної й старшої школи

(відповідно до наказу МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ від 13.04.2011 № 329) <https://school11.osvita-konotop.gov.ua/kriteri%D1%97-ocinyuvannya-navchalnix-dosyagnen-uchniv-osnovno%D1%97-j-starsho%D1%97-shkoli.html>

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.).

Рівні результатів навчання учнів визначаються за:

- сформованістю пізнавальної діяльності (мотивації пізнання, сприймання, осмислення, перетворення знання, практичної діяльності);
- сформованістю знань, умінь, ціннісних ставлень як складників ключових і предметних компетентностей;
- володінням розумовими операціями: вмінням аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- пізнавальною активністю;
- мірою самостійності та творчості у виконанні навчальних завдань;
- сформованістю вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, висувати і формулювати гіпотези.

Виставлення оцінок до класного журналу

Поточна оцінка виставляється до класного журналу в колонку з надписом, що засвідчує дату проведення заняття, коли здійснювалося оцінювання учня (учениці).

Тематична оцінка виставляється до класного журналу в колонку з надписом «Тематична» без дати. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

Якщо учень (учениця) був(ла) відсутній(я) на уроках протягом вивчення теми, не виконав(ла) вимоги навчальної програми, у колонку з надписом «Тематична» виставляється н/а (не атестований(а)). Тематична оцінка не підлягає коригуванню.

Семестрова оцінка виставляється без дати до класного журналу в колонку з надписом «І семестр», «ІІ семестр». Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення,

складність змісту тощо. Якщо учень (учениця) був(ла) відсутній(я) на уроках протягом семестру, у відповідну клітинку замість оцінки за I семестр чи II семестр виставляється н/а (не атестований(а)). Семестрова оцінка може підлягати коригуванню. Скоригована семестрова оцінка виставляється без дати у колонку з надписом «Скоригована» поруч із колонкою «I семестр» або «II семестр». Колонки для виставлення скоригованих оцінок відводяться навіть за відсутності учнів, які виявили бажання їх коригувати. У триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або з певних причин не були атестовані, звертаються до керівника закладу із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій мотивують причину та необхідність його проведення. Коригування семестрового оцінювання проводиться не пізніше п'яти днів після подання заяви. У разі хвороби учня (учениці) чи інших поважних причин термін може бути подовжено.

Підвищення семестрової оцінки учням у 9-х класів не дає їм права на отримання свідоцтва з відзнакою.

Річна оцінка виставляється до журналу в колонку з надписом «Річна» без зазначення дати не раніше, ніж через три дні після виставлення оцінки за II семестр. Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. У випадку неатестації учня (учениці) за підсумками двох семестрів у колонку «Річна» робиться запис н/а (не атестований(а)). Річна оцінка може підлягати коригуванню. У триденний термін після виставлення річної оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати річного оцінювання або з певних причин не були атестовані, звертаються до керівника закладу із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій мотивують причину та необхідність його проведення.

Виставлення оцінки з державної підсумкової атестації здійснюється у колонку з надписом «ДПА» без зазначення дати. Учням, які не пройшли державну підсумкову атестацію, у колонку з надписом «ДПА» робиться запис н/а (не атестований(а)). Випускникам, які звільнені від проходження державної підсумкової атестації, робиться запис «зв.» (звільнений(а)). Учням, яким оцінка з державної підсумкової атестації переглядалася апеляційною комісією, за її результатами виставляється оцінка у колонку з надписом «Апеляційна» без дати.

Особливості оцінювання курсів за вибором, факультативних курсів

Здійснювати вербальне оцінювання навчальних досягнень з курсів за вибором та факультативних занять.

Особливості оцінювання та ведення журналу з математики в 10-11 класах

У кінці кожної теми з алгебри і початків аналізу та з геометрії вчитель проводить тематичне оцінювання. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичного окремо з алгебри і початків аналізу і окремо з геометрії. Семестрова оцінка з математики виводиться як середнє арифметичне семестрових оцінок з двох математичних курсів (алгебри і початків аналізу та геометрії) та здійснюється округлення до цілого числа. **Семестрова оцінка** з математики виставляється без дати до класного журналу на сторінку з алгебри і початків аналізу в стовпчик з надписом «I семестр. Математика», «II семестр. Математика» та на сторінку зведеного обліку. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню та виставляється на сторінку з алгебри і початків аналізу. Річна оцінка з математики виставляється на сторінку з алгебри і початків аналізу в стовпчик з надписом «Річна. Математика». На сторінку зведеного обліку навчальних досягнень учнів річна оцінка з математики виставляється у стовпчик «Математика».

РОЗДІЛ VII. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні зробити внесок у формування ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення неформованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач;

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів,

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше

	позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньоопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.